Dimmalætting

7 kr.

NR. 56 TÝSDAGUR 18. MAI 1993. 116. ÁRGANGUR

DIMMALÆTTING. Av tí at hósdagur 20. mai er Kristi himmalsferðardagur, mugu lýsingar til leygardagsblaðið 22. mai, sum skuldu havt verið latnar inn hósdag, vera avgreiðsluni í hendi í seinasta lagi í morgin, mikudag.

Tjørnuvíkingar bíða eftir landsstýrinum

Tað tekur sína tíð hjá landsstýrinum at siga tjørnuvíkingum og sundalagsmonnum, hvørt Tjørnuvík kann nýtast sum hvalvág ella ikki

Nú er eitt at bíðið síðani tað kom uppá tal, at Tjørnuvík átti at verðið góðkend sum hvalvág. Men tað tókist ikki fyrr, at landsstýrið fær í lag at viðgera málið.

Justinus Olsen, djóralækni, varð fyrstur at kanna viðurskiftini á botninum í Tjørnuvík. Til hetta arbeiðið nýtti hann tilfar botnkanningar, ið Landsverkfrøðingurin hevur gjørt. Og úrslitið av kanningunum varð, at onki er í vegin fyri at nýta Tjørnuvík sum hvalvág.

Tjørnuvík er ein góð hvalvág, møguliga betur, enn t.d. Leynar. Men treytin er sjálvandi tann, at veðrið er soleiðis, at til ber at reka grind á Tjørnuvík, varð niðurstøðan hjá m.ø. djóralæknanum.

Sum skilst hava tjørnuvíkingar, grindaformenn í Sundalagnum, og sýslumaðurin í Vestmanna, allir viðmælt ætlanunum.

Men úr landsstýrinum hoyrist onki.

Gdm-

Fyrivarni verður veruleiki

Fólk, sum hava fingið játtað pening frá Húsalánsgrunninum fáa bræv í næstum við boðum um, at játtanin kortini ikki kann gangast á móti

Joannes Dalsgarð: Fólk mugu sjálvi avgera, um tey vilja steðga húsabyggingini ella fáa eina avtalu við peningarstovnin og gera arbeiðið liðugt

Húsalánsgrunninum vantar pening, og í hesum døgum fara teir senda út brøv til tey, sum teir hava játtað lán, men sum enn ikki eru umfiggjað. Nøkur av hesum fólkum eru farin í holt við at byggja, og tey mugu tí fyrireika seg á hesa støðuna. Kanska at steðga byggingini, um hon ikki er komin so langt áleiðis, onnur skulu til at tosa við peningastovnin, har tey hava fingið byggilán, hvussu støðan skal greiðast.

Í brævinum frá Húsalánsgrunninum verður gjørt vart við, at lánjáttanin longu áðrenn varð givin við tí fyrivarni, sum Húsalánsgrunnurin hevði pengar tøkar til útgjaldið.

Joannes Dalsgarð, stjóri í Húsalánsgrunninum, sigur við Dimmalætting, at síðani teir í 1991 vórðu skornir niður á 0 á fíggjarlógini, hava teir bert havt inntøku til at klára sítt egna virksemið rakstrarliga, og hava verið noyddir at lána tilsvarandi til nýlógur bæði innan- og uttanlands.

Búskaparkreppa um allan heim

Stjórin í Húsalánsgrunninum heldur, at tað hevði verið óðamannaverk, at taka lán uttanlands, soleiðis sum búskaparliga støðan er í landinum.

– Fyrr var eingin trupulleiki at fara út at lána, tá ið vit manglaðu pengar, soleiðis er ikki longur. Tað er ikki bara búskaparlig kreppa í Føroyum, men trupulleikar eru um allan heimin, og tað eru tí ikki bara føroyingar, sum hava trupulleikar við at fáa lán, tað hava aðrar tjóðir eisini.

Tí siga teir eisini í brævinum, sum nú verður sent út, at Húsalánsgrunnurin hevur ikki nakrar pengar í løtuni, og teir kunnu ikki svara, nær teir hava pengar tøkar aftur. Neyðugt er at siggja, hvussu árið fer at ganga, um vit verða før fyri at taka um endan aftur.

Bankar taka um endan

Vit spurdu Joannes Dalsgarð, um fólk, sum eru farin í holt við at byggja hervið eru slept upp á fjall, sum støðan er nú?

Hann sigur, at fólk fáa byggilán frá einum peningastovni til alt arbeiðið, tá ið byggingin byrjar.

Peningastovnarnir eru eisini farnir við í byggilánið við sama fyrivarninum frá Húsalánsgrunninum, at møguleiki er fyri, at Grunninum fer at vanta pening, og tí kann verða neyðugt at bíða nakað eftir hesum pengunum.

Tí verður tað peningastovnurin og fólk sjálvi, sum saman mugu loysa trupulleikarnar og gera avtalur soleiðis, at fólk fara at gjalda til peningastovnin, sum veitti teimum lánið, ístaðin fyri til Húsalánsgrunnin.

Jóannes Dalsgarð kann einki siga um, nær teir hava pengar tøkar aftur, og tí má tann einstaki sjálvur avgera, um hann vil steðga ella halda fram við byggingini og fáa eina avtalu við peningastovnin.

sk

Ungur maður doyði í ferðsluvanlukku

Ein 17 ára gamal drongur doyði, tá bilurin hann koyrdi við, rendi á ein buss hjá Bygdaleiðum

Ferðsluvanlukkan hendi á Saltnesleiðini. Tann 17 ára gamli kemur koyrandi innefttir, meðan ein bussur hjá Bygdaleiðum fer koyrandi úteftir – ímóti Toftum.

Bussførarin, sum var einsamallur í bussinum, hevur sagt frá, at hann steðgaði bussinum, tá hann sá at bilurin koyrdi í skeivari síðu.

Og endin varð, at persónbilurin brast inn í bussin. Sum skilst doyði tann 17 ára gamli drongurin, ið eisini var einsamallur í bilinum, á staðnum.

Løgreglan fekk fráboðan um vanlukkuna um 8-tíðina sunnumorgunin.

Gdm-

Grindahvalir bjargaðir

Ikki fyrrenn eitt ásdikk kom upp í leikin, eydnaðist at fáa grindahvalirnar út av Skálafjørðinum

Grindahvalirnir, sum í longri tíð hava grindast ymsastaðni inni á Skálafjørðinum, eru nú aftur úti á havleiðum.

Um vikuskiftið var Magnus Heinason »ørindis« á Runavík. Tá varð hildið eina roynd vert, at seta ásdikkið á grindahvalirnar. Magnus Heinason legði seg nakað innanfyri, og grindahvalirnir júst tá vóru staddir. Og síðani varð ásdikkið sett til.

Sum skilst gekk ikki long tíð til hvalirnir vóru at sigga úttanfyri tiltiknu grynnuna úttarlaga á Skálafjørðinum.

Fleiri royndir hava verið gjørdir at fingið hvalirnar út aftur, men ikki fyrrenn Magnus Heinason royndi við ásdikkinum bar til.

Ikki haldast til

Uppskotini hava verið fleiri hesa tíðina teir fyra grindahvalirnir hava ligið á Skálafjørðinum. Onkur helt, at bátar áttu at roynt at fingið hvalirnar at gjørt landgongd, onkur helt at teir kundu skjótast, og onkur annar helt, at skutil kundi takast í nýtslu. Men onki pláss á Skálafjørðinum er góðkent sum hvalvág, og tí avgjørdi sýslumaðurin, at hvalirnir skuldu hava frið til teir onkursvegna fannu út aftur av fjørðinum.

Og nú eru hvalirnir so aftur at úti á víðum havi. Fjarritið hesum viðvíkjandi kundi hoskandi verðið sent teimum mongu umhvørvisfelagsskapum, sum av øllum alvi hava roynt at tikið tann partin av lívsbregdi føroyinga frá okkum, sum vit í øldir hava gagnnýtt. Og sum flestu hava brúk fyri júst í hesum arbeiðsloysis tíðum.

Gdm-

Sóu neyðbluss, men funnu onki

Tjaldrið, Sporið, sjóverjufyrlan og aðrir bátar leitaðu uttan úrslit

Leygarnáttina var ein bilførari varugur við nøkur reyð ljós, ið mintu ikki sørt um neyðbluss, vestur úr Slættanestanga. Leiting varð sett í verk, men enn er onki funnið. Heldur ikki er nakar saknaður.

Hann var á veg til Vestmanna, bilførarin, tá hann sær tvey neyðbluss vestur úr Slættanestanga. Tá hann er staddur á Høgareyni, steðgar hann bilinum og sløkkir ljósini. Men so fer hann at blunka við longljósunum, og tá sær hann tað triðja neyðblussið. Hann ger skjótt av, koyrir til Vestmanna, ringir til alarmsentralin at boða frá. Síðani fer hann niðan aftur á Høgareyn, t.e. á oynni omanfyri Vestmanna.

Sýslumaðurin sær eisini ljós

Sýslumaðurin í Vestmanna, Ivan Klein Olsen, sigur við *Dimmalætting*, at hann fekk fráboðan um hendingina um hálvgumtvey tíðina leygarnáttina. Og tjúgu minuttir seinni var hann staddur uppi á Høgareyni, haðani bilførarin hevði sæð neyðblussini.

– Tá eg komi niðan á Høgareyn, er bilførarin eisini staddur har. Hann sigur mær á leið, hvar hann hevði sæð ljósini. Men av tí at tað varð vorðið nakað ljósari tá, sást ikki serliga væl. Men við kíkaranum sá eg skilliga ljós vesturúr Slættanestanga. Og eg roknaði við at talan var um ein maskinbát, sigur sýslumaðurin í Vestmanna.

Ein skjóttgangandi bátur varð sendur úr Vestmanna, og Tjaldrið og Sporið vóru eisini skjótt á leiðini. Klokkan 5.00 leygarmorgunin fór sjóverjufyrlan eisini at leita. Men ongin fann nakað, sum bar boð um eina vanlukku.

Helst ikki gjørt í spølni

Hvat reyðu ljósini hava verið, er ilt at siga. Onkur kann sjálvandi í spølni, to at slíkt ikki er spor skemtiligt, hava tendrað tvey neyðbluss. Men hetta heldur sýslumaðurin vera óhugsandi.

– Umleið ein tíma eftir at vit høvdu sæð ljósini, fór ein skjóttgangandi bátur av Vestmanna. Vit avtalaðu at eg skuldi fara niðanaftur á Høgareyn, og haðani beina bátin á staðið.

– Tá eg komi aftur á Høgareyn, er tað vorðið nakað ljósari. Men eg sá framvegis ljós á umleið sama stað. Men tá vestmannabáturin kemur á staðið, bert 20 minuttir seinni, er onki at siggja, sigur Ivan Klein Olsen.

Sýslumaðurin heldur, at var talan um onkran, sum spældi við neyðbluss, hevði skjóttgangandi báturin havt sæð bátin, ið »spældi«.

Leitingin seinni um dagin gav onki úrslit. Tjaldrið boðaði um middagsleitið leygardagin frá, at teir framvegis onki høvdu funnið, og at leitingin varð steðgað.

Hetta er annars júst tann tíðin, tá útlendskir stuttleikabátar vitja Føroyar ella sigla framvið Føroyum. Um hetta kann hava verið ein sovorðin, er ilt at siga. Men enn er so onki funnið. Og ongin er saknaður.

Gdm-

Vigtig beslutning

DEN danske nation står i dag overfor et betydningsfuldt valg, nu da vælgerne skal stemme ja eller nej til landets fulde tilslutning til EF-unionen. I fjor var det spørgsmålet om at godkende Maastricht-aftalen, der fik et yderst knebent flertal af vælgerne til at stemme nej. Aftalen er siden undergået en del ændringer til fordel for danske ønsker, og dennegang er det under navnet Edinburgh-aftalen, danskerne skal stemme ja eller nej.

Eftersom det store flertal af færøske partiers lagtingsmedlemmer har udvist en yderst opportunistisk holdning, grænsende til ansvarsløshed, hvergang spørgsmålet har været til behandling om at gå EF nærmere på klingen for at få vished om Færøernes fordele eller ulemper ved eventuel tilslutning, eller hvad der kan blive den nærmeste tilknytning uden medlemsskab, så er det udelukkende danskernes afgørelse, om det i dag skal være et ja eller nej for Danmark til EF.

Men trods dette er det alligevel af betydning for Færøerne, hvordan udfaldet bliver. Fordi de fleste af de samme opportunistiske partiers politikere har i løbet af de sidste snart tyve år været med til at føre Færøerne ud i et sådant økonomisk uføre, at vi nærmest er prisgivet andres, eo ipso danske myndigheders, nåde eller unåde – i hvert fald så længe disse partier får tilstrækkelig vælgerstøtte til at kunne gøre sig så stærkt gældende på den politiske arena, at konstruktiv samarbejdspolitik på frivilligt grundlag indenfor rigsfællesskabet bliver umuliggjort.

I forhold til f.eks. de andre nordiske lande, som alle står udenfor EF, har Danmark, der ikke i samme grad som disse er udstyret med naturressourcer, klaret sig ret godt hidtil i de tyve år med EF-medlemskab. Og valutamæssigt har den danske krone stået sig bedre end broderlandenes. Det store arbejdsløshedstal er naturligvis et problem, men det er de andre lande også plaget af, omend i lidt mindre grad. Kun Færøerne har procentvis større arbejdsledighed – vi har vistnok vesteuropæisk rekord på dette som på andre negative områder, desværre.

Danmark har i de forløbne år, mens det har været medlem af det Europæiske Fællesskab, formået at bevare sin kulturelle og nationale identitet. Det håber vi, at de også gør efter folkeafstemningen i dag, samtidig som vi ønsker, at udfaldet af afstemningen, hvad enten det bliver for eller imod, må være til gavn for Danmark – og dermed også for Færøerne.

Nøkur av stigtakarunum í samtakinum »Føroya Oljuídnaður«: Valborg Joensen, skrivari, Alvi Nielsen, Magni Arge, Jóhann Mortensen

Mynd: Dimil Thomas

Eingin tíð at spilla burtur

Oljuvinnan krevur dygga fyrireiking, og hóast útlitini eru long, áðrenn hon kemur upp úr havbotninum, er alneyðugt, at føroyigar longu nú brynja seg til allar tær avbjóðingar, sum eru í sambandi við oljuvinnuna, skulu vit hava nakað gagn av henni

Um 99% av øllum ídnaðinum í Føroyum er tengdur at fiskivinnuni. Henda einasta vinnulívsgrein okkara liggur at kalla í andaleypi. Alneyðugt er, at føroyingar tryggja sær inntøkur frá øðrum vinnum, um føroyingum skal vera lív laga her í landinum. Tann mest ítøkiliga vinnan, sum føroyingar hava beint hjá sær er oljuvinnan. Somuleiðis er hetta tann vinnan, sum kann geva mest av sær bæði viðvíkjandi arbeiðsmegi og inntøku.

Ein møgulig oljuvinna krevur dyggar fyrireikingar. Føroyingar eiga í hesum høpi at læra nakað av næsta granna okkara hetlendingum, sum hava fingið nógv burturúr oljuvinnuni, tí teir hava dugað at samskipa alt tað, sum hevur við oljuvinnuna at gera.

Olja er allastaðni

Fleiri føroysk vinnulívsfólk hava tí tikið stig til eitt samtak, »Føroya Oljuídnaður«, at gongd kemur í fyrireikingarnar til eina slíka vinnu.

Útlitini í oljuvinnuni er long, men alneyðugt er í góðari tíð at fyrireika seg til allar tær avbjóðingar, sum eru í øllum fasunum, eisini áðrenn sjálv oljan verður vunnin upp úr havinum, skulu vit hava nakra gleði av henni.

Olja er at finna næstan alla staðni í heiminum, og føroyingar hava onga tíð at spilla burtur. Londini í Eysturevropu hava eisini olju í undirgrundini, og tá ið tey koma fyri seg eina ferð, verður ringt hjá føroyingum tá at byrja eina kapping í móti teimum.

Áhugað kunnu gerast limir

Føroya Oljuídnaður skal virka sum eitt forum fyri øll áhugamál í oljuvinnuni og verða við til at menna okkara vitan á hesum økinum.

Felagsskapurin fer at virka fyri, at bæði fyritøkur og einstaklingar kunnu koma inn í verandi oljuvinnu aðrastaðni, t.d. um borð á seismiskum skipum, á boripallar o.s.fr.

Allar fyritøkur, sum kundu hugsa sær at bjóða fram vørur ella tænastur í oljuvinnuni, kunnu skráseta seg í samtakinum, Føroya Oljuídnaði. Somuleiðis kunnu einstaklingar, sum eru áhugaðir í at koma í vinnu innan seismiska- og oljuvinnu skráseta seg hjá nýggja samtakinum, ið heldur til í hølunum hjá Føroya Arbeiðsgevarafelag.

Vit fara í komandi blaði at skriva meira um møguleikarnar í oljuvinnuni.

sk

Skuldin strikað

33 mió. kr. til IRF farnar í ommu sína

Nú er lógin um striking av skuld til Interkommunala Renovatiónsfelagsskapin komin í gildi.

Hetta stendur í seinasta Kunngerðablaðnum.

Landsstýrið er heimilað sambært løgtingslógini at strika 33 mió. kr. í skuld hjá hesum felagsskapi.

Peningaupphæddin stavar frá útleggum fyri borgan fyri lánum hjá Interkommunala Renovatiónsfelagsskapinum.

Tó er ein treytin løgd við í sambandi við strikingina av milliónaupphæddini, og tað er, at felagsskapurin ger neyðug tiltøk, sum í tíðini framyvir gera javnvág í raksturin.

B.